

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

SZERKESZTŐSÉG

hova
a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fil

A ref. egyház és a ref. egyházi irodalom.

A gondolatnak, az eszmének leghatalmasabb fegyvere, kétségkívül, az élő szó. Mikor az első pünköst napján, Isten az ő lelkét kitölté a tanítványokra, Péter apostól egyszeri beszédére három ezren tértek meg és lettek a Krisztus anyaszentegyházának tagjai. Ebből is látszik, hogy mekkora hatalma van az élőszónak. Az apostolok bár merre mentek, mindenütt az élő szó varázs erejénél alapították meg a ker. egyházat.

A protestáns vallást is az élő szó e csodás ereje hozta létre. Reformátoraink a felismert, helyesebb igazságot, mely igazság a Krisztus evangéliuma volt, nem rejtették véka alá, hanem szólottak mindenfelé, beszéltek minden népeknek. Zvingli és Luther elragadó szónoklatai ezer meg ezer lelket ejtettek foglyul a Krisztus evangéliumának. De, az élő szó mellett, az eszmének, a gondolatnak van még egy másik hatalmas fegyvere is, ez pedig az írás. Az élő szó hódít, vagy egy hasonlattal élve, beveszi, elfoglalja a várat. Az írás pedig ott marad várórságnak. Az apostolok az általuk alapított gyülekezetnek leveleket irtak, hogy akkor is, mikor ők már nem lehetnek ott, az írás helyettesítse őket. Az szóljon, az beszéljen helyettük. S mondhatjuk, hogy pl. a Pál apostól tizennégy levele nemcsak akkor, de még ma is, az élőszó erejével hódít. A reformátoroknak is az volt az első dolga, hogy olvasmányt adjanak a nép kezébe. Szavukat, beszédüket az élő szóval erősítették, és plántálták be a hivek lelkébe.

Igy jöttek létre az apostoli iratok. Vagy éppen mondhatjuk azt is, így jött létre maga a biblia is. A Krisztus tanítványai vagy ők magok, mint fültnak; vagy mások elbeszélése után leirták a mester tanításait. Így keletkeztek a reformáció korabeli hitvitázó iratok, s ezeknek összeségeként így jött létre a ref. egyházi irodalom.

A sajtó, az irodalom ma igen nagy hatalommá nőtte ki magát. Igazolással csak éppen a világi hírlap irodalmat hozom fel. Ez nemcsak híreket közöl, de vezet is, irányít is. Nincs az a kérdés, melyben véleményt ne nyilvánítana. Tanít, oktat tudományban, mesterségben, mezőgazdaságban. Igaz, hogy vannak sokszor kinövésai, elfajulásai is. De, hát van-e rózsza tövis nélkül?

A világi sajtóról önkénytelenül is az egyházi sajtóra gondolok. Egyházi életünk sem állhat fenn egyházi sajtó nélkül. Az isten igéjét ugyan élő szóval hirdetjük a templomban, kétség kívül ez ma is az evangélium terjesztésének leghatalmasabb eszköze: de ki tagadná, hogy ez magára nem elégseges. A templomi élőszóval való igehirdetés mellett igen nagy szükségünk van az írásra is. A református egyház egészen a legújabb időkig nem sok gondot fordított arra, hogy hiterősítő, népies írásokkal lássa el hiveit. Művelte a tudományos irodalmat, de e mellett parlagon maradt a szorosabb értelemben vett egyházas irányu irodalom. Hiveink maguk érzik a szükségét annak, hogy házaik csöndes magányában is, néha-néha ki kell elégíteni lelki szomjukat. A templomi igehirdetés mellett tehát, forgatni kell az írás fegyverét is. Kapocs kell, mely külsőleg is odafűzön az egyház testéhez. Ez a kapocs az írás. Kiáltó szó kell, mely az egyház minden eseményeit hírül adja a hiveknek. Ez a kiáltó szó

az irás, *Csatorna* kell, melyen egészséges vérkeringés jusson az egyház szivéből az egyház tagjainak ereibe. Ez a csatorna az irás.

Egyházi népies irodalmunk még fejletlen. Most áll a kezdet küszöbén. De, a mi van, azt fel kell karolnunk. Jelenleg, egyházi irodalmunknak a következő fajai állanak az egyház igazságainak szolgálatában: a *biblia*, *imakönyvek*, *hasznos olvasmányok*, *prot. naptárak*, *ujságok*. A »Vasárnap« mult számában ezekről, részben, bő tájékoztatást nyújtottunk. Most kifejtettük, hogy miért szükségesek. *A kinek füle van a hallásra, hallja!*

Vajda Ferencz.

A keresztes háborúk története.

Irta: Demény Miklós.

5.

Azonban a görög udvar intrikája most is közrejátszott; az ő érdeke a keresztesekével nem volt egy. Saladinnak szövetségese volt, ellenben a nyugati kereszteseknek nem. Hogy egészen természetellenes legyen a két keresztyén császár állásfoglalása, a német császár Kilds-sel a görög császár és Saladin közös ellenségével frigyot kötött. Nem sikerülhetett tehát a harmadik keresztes háború sem. A németek sok nyomoruság s néhány győzelem után átvergődtek ugyan Görögországon és Kis-Ázsián, de elveszítették nagy császárukat, ki a Szálef vizébe fult. A szökés és

betegség miatt megfogyott sereg maradványát a császár fia Sváb Frigyes Akkon alá vezette. Itt találkoztak a francziák és angolok seregével, kik utközben folyton versengettek, daczára annak, hogy a keresztes háború kedvéért kibékültek egymással. Két évi ostrom után be is vették a várat; de a meghasonlás átkos keze a háború folytatását lehetetlenné tette. A francziák és németek odahagyták a csatateret. Richárd azonban bár magára volt hagyatva, még két fényes győzelmet aratott: bevette Joppét, Aszkalont és Saladinnal békét kötött három évre olyanformán, hogy a keresztyéneknek Joppé és Aszkalon között levő partvidék és a szent helyek látogatása biztosítottassék.

Ezután Odisseusra emlékeztető kalandos uton hazament, mert a francziák betörték országába. Saladin halála után VI. Henrik császár küldött ugyan még kereszteseket, de ezek a császár halálának hírére széteszlottak.

Saladin halála után fiai között trónviszály keletkezett. Ez jó alkalom lett volna a kereszteseknek a szentföld visszafoglalására, ha feltudták volna használni. De az európai királyok el voltak foglalva az egymás ellen folytatott harcokkal. Incze pápa is hiába intézett felszólítást a fejedelmekhez, kiknek »a Krisztus hűbéresei lévén szolgálniok kell urakat, visszahódítaniok uralmát.« A felhívásra nem hallgattak.

Azonban mégis éppen a kiátkozott Fülöp Agost birodalmában, tehát Franciaországban a hatalmas, bünbocsánatot hirdető Fulkó neuillyi

TÁRCZA.

A sir széléről.

Édes barátom!

Emlékszel-e meghitt beszélgetéseinkre? Hányszor vetettük fel a kérdést, mosolygó szájjal bár, de elboruló szívvvel; vajjon mit érzünk majd a halál nagy pillanatában?

Elemezni próbáltuk lelkünk állapotát a halál gondolatánál és tiszta, felhőtlen homlokunk, elkomorodva hajlott meg ilyenkor . .

Oh, de mennyire messze volt még gondolatnak is tőlünk a halál!

És ime, a gondolat messzesége ma valóság: meghalok!

Egy pár nap talán, de meglehet, egy pár óra még az enyém e szép világból, és mennem kell, mennem husz évem minden reményével, gyönyörűséges álmaival . . .

Tehát nem látom többé az édes otthont, a susogó hársfát fehér padjával, hol annyiszor hallgatom elmerülve hangod édes zenéjét! Oh mennyire szeretnék látni csak egyszer, csak egyetlen egyszer még, — jöjj!

— De nem, ne jöjj, a viszontlátás fájdalmas gyönyörűsége összetörné szegény szárnyaszegett

lelkemet. Annyira elváltoztam, hogy meg sem ismernél, arcom rózsáit elhervasztá a láz, a mosoly tova tűnt, élő halott vagyok, kit semmi meg nem hat, kinek könnyei sincsenek . . .

Édes barátom!

Nyugodtabb vagyok már, de annyira szeretlek, hogy alig tudok beletörődni a gondolatba, hogy most utolszór szólok hozzád! Gondolj reám, én tanítottalak ismerni Istent! Ifju sziveink bánatának, örömeinek, reményeinek részesévé tettük ama megváltó Krisztust, ki minden utainkon felénk nyújtotta vezető kezét. Együtt sirtunk és együtt imádkoztunk a megpróbáltatás napjaiban, a könny és ima összefűzzé sziveinket s azt álmodám, hogy veled egyesülten időtlen időig munkálkodhatom Mesterem dicsőségére. — Oh, minő álom.

— És mégis, édes barátom, hihetetlen könnyűséggel válok meg a világtól, pedig gyönyörűséges volt nekem. A kétségeskedések pillanata mind ritkábban, ritkábban kísért, mennyei békeség tölti el lelkemet.

Emlékező tehetségem csodálatos, Isten igéjét könnyűséggel átértem, és mindenek felett végtelen szeretet hatja át minden idegemet. Ugy hiszem, porhüvelyem mielőbb vállalni készül lelkemtől, oh, mily könnyűnek érzem magamat, mintha szárnyaim volnának, melyek szállanak fel, fel a magas egékig!

— Kimondhatatlan szükségem van a bocsá-

papnak buzgó szónoklatai következtében számos francia és olasz lovag egy tetemes, de az előző hadaknál mégis kisebb sereget toborzott össze. Ezt a sereget már nem annyira vallásos érület hatotta át, mint inkább a hódítás vágy sarkalta.

Flandriai Balduin és Montferrati Bonifác vezetése alatt állott e negyedik keresztes sereg. Egyiptomban akarták megtámadni a mohamedánokat, tehát hajókra volt szükségük. Elég pénzük nem volt, s a velencei öreg »doge«-val Dandoloval alkudtak meg olyanformán, hogy ez Zára elfoglalása fejében átszállítja őket Egyiptomba, és ez már a keresztyén szellem nagy hanyatlását mutatja. A bizanci császári ház egyik tagja III. Elek rábeszélte a kereszteseket, hogy mozdítsák elő apja visszahelyezését a trónra. Ezt meg is tették, de mivel a kitűzött díjat nem fizették meg nekik, ostrom alá vették Konstantinápolyt, melynek görögcsászárai már régen megbánták, hogy a keresztes hadjáratok megindítását sürgették.

1204. tavaszán bevették a világnak legerősebb várát, a császári családot elűzték, s óriási mennyiségű műkincset raboltak el és rongáltak meg.

Ekként alapított meg Konstantinápolyban a latin császárság, mely 57 évig állott fenn, s a melynek Balduint tették császárjává. III. Incze pápa Zára elfoglalása miatt excommunicálta Velenczét, tehát a keresztesek többé nem érintkezhetek ezzel az állammal. Hogy a keresztesekre is nem mondott átkot, annak oka a kivívott siker és az a remény volt, hogy a latin császárság

natra, a békére. Inom kell Péternek. Istenem légy irgalmas bűnös lelkemhez! Édes jó barát, te is bocsáss meg nekem, ha nem voltam az irányodban, a ki lehettem volna. A jó, a tökéletes felé kellett volna vezetnem téged, gyöngé ingadozó voltam, ugy-e megbocsátasz? Hisz annyira szeretlek, szeretlek. Én teljes szivemből megbocsátok, mindenkinek.

Kimondhatatlanul fáj nekem, hogy oly kevéssé tudjuk egymást megérteni e földi életben, s hogy sokszor a legjobb akaratot, a legtisztább érzelmet meghurcolják a kétértelműség fertőjében,

Minden mi fájdalmas, felujul emlékemben. Ah, ha még egyszer kezdeném az életet, szivem vérén is megváltanálak minden fájdalomtól életed utján.

És mégis boldog vagyok. A száműzött visszatér hazájába. Igen ott, ott fenn az igazi haza! Viszont látom rég elköltözött kedveseimet! — Oh ismeretlen édes, édes jó anya, végre ölelni fogod elhagyott gyermeked. — Agg nagyapa felém tárod megifjult karjaidat. A mennyország egy kicsiny zuga ünnepel. — Miért sir a föld, ha az ég ünnepel. Ne sirj, én kedvesem, hiszem, hogy látni foglak az egekből, hiszem, hogy még jobban szeretlek majd. És látni fogom Jézust! Istenem, látni fogom, látni Őt tökéletességében! Hányszor sóhajtottunk: mint szeretném látni Jézust! — Ime, én csakhamar meglátom. Térdre esve mondom majd neki: Mester köszönöm, Te megtartottál. Kicsinyhitű voltam, érted keveset munkálkod-

visszaadja a két keresztyén egyház egységét s előmozdítja a keresztes háborúk ügyét.

Azonban a byzanci latin császárság véget ért a nélkül, hogy létrehozta volna a két egyház egységét, a nélkül, hogy lendített volna valamit a keresztyénség nagy küzdelmén az Islam ellen.

Sajátságos jelenség gyanánt emelkedik ki a keresztes hadjáratok korában az 1212. év. A nyugati lakosság gyermekeit szállotta meg akkor a vallásos rajongás. Franciaországban egy István nevű pásztor fiát, Isten küldöttjének hirdetve magát, nagy tömeget gyűjtött maga körül fiukból és leányokból, hogy ők foglalják vissza a szent földet. Épp így Németországból is egy másik gyermekereg több ezer zarándokot vezetett Olaszország felé. E gyermek hadnak egy nagy része még Európában az éhség és viszontagság áldozata lett; a többi elvetemedett emberek által Egyiptomban rabszolgákkul eladatott.

A gyermekek keresztes hadjáratának szomorú vége után III. Incze II. Frigyes császárt, János angol királyt és II. Endre magyar királyt szólította fegyverre.

Az ötödik keresztes háború az egyetlen, melyben a magyarok tényleges részt vettek. János is a pápa is meghalt mielőtt a háború megindult volna. A negyedik keresztes háború előtt is észre lehetett venni, a negyedik hadjárat pedig egész világos tanubizonyságát adta annak, hogy a fanatizmus már erőtlenedett, a tulbuzgó vallásosság ideje lehanyatlott, de ekkor a pápai hatalom még oly erős volt, hogy a fejedelmek akarva,

tam, de a te kegyelmed véghetetlen. Hárfát ragadok, énekszóval dicsérem az egek Királyát, — oh, mily gyönyörűséges látomány!

Édes barátom, vajjon te bizonyos vagy-e a te hited felől? Hányszor kérdezem tőled, s hányszor nyertem örvendetes választ! Mily boldog voltam; hiszen eltévedt, elveszett vándora voltál a földnek, de Isten véghetetlen irgalma erőt adott nekem, hogy vissza vezesselek ő hozzá. Támaszod én valék, most gyengének, elhagyottnak érzem magadat, mi válik belőled, ha én többé nem leszek? Hisz találni fogsz barátokat, kik vigasztalni fogják csüggedő lelkedet, — de érezni fogod hiányomat, sokszor elmondod »Hol vagy én kedvesem, hol vagy?«

Látod, ez a barátság szerencsétlensége, rábizza magát az ember a jó barátára, mintegy biztosan járó hajóra, s ha a hajót a vihar szétzuzza . . .

Oh, kedves barátom, ne ragadtasd el magad a világ zajától! Légy hü Istenedhez, légy hü a multhoz, légy hü hozzám! Mily iszonyu fájdalom lenne, ha várnálak ott fenn mind az örökkévalóságig hasztalan!

Ugy-e gondolsz néha rám? Örizz meg e levelet s a kísértés óráiban olvasd el újra, meg újra.

Vedd elő néha apró emlékeinket, vedd elő gyakran a Bibliát. Vissza varázsolják neked a kedves multat, s reám gondolsz majd. Ha a

nem akarva, keresztes hadjáratok vezetésére kényszerültek, azonban ezek már inkább csak magánvállalkozásoknak minősíthetők, megközelítőleg sem voltak oly általánosak, mint az előző keresztes hadjáratok. II. Endre magyar király 1217-iki hadjáratát nem is tekinthetjük népvállalatnak, hanem fejedelmi kötelességnek, mert már III. Béla fogadalmat tett volt 1192-ben keresztes háborúra. Tekintélyes zsoldos sereget készített Endre utra s egyesülve VII. Lipót osztrák herczeggel indult el a szentföldre és pedig tengeren. Annyira kiesett volt hazánk a keresztesek utjából. Az arabok ütközetbe bocsátkozás nélkül vonultak vissza előle, de miután hazulról kedvezőtlen híreket kapott, s a keresztesek egyenetlenkedése miatt nem sok eredményre lehetett kilátása, visszatért s meglegedett azzal, hogy a szentföldön járásának emlékéül jeruzsálemi királynak neveztetett. VII. Lipót azonban még ott maradt s a jeruzsálemi czimzetes királylyal egyesülve Egyiptomban Damiettet kényszerítette megadásra (1218.) győzelmesen vonulva előre. A szultán végre is a Nilus zsilipeinek megnyitásával erőszakolta ki a békét. Damiett visszament a szultán birtokába s ajándékuul visszaadta a kereszteseknek a Tiberiás melletti csatában elesett szent keresztet.

II. Frigyes császár folyton torzsalkodott a pápákkal s keresztes háborúk dolgában is csak mind hitegette őket. Végre 1227-ben megindította számszerint a hatodik keresztes hadjáratot. Most már csak dacból indult meg a szentföldre azért, mert a pápa egyházi átokban tiltotta meg ezt neki. A kiátkozott császár zászlói alatt senki sem akarván a bennszülöttek közül harcolni, ezenkívül miután hirül vette, hogy a pápa az ő apu-

liai birtokába tört, 10 évi fegyverszünetet kötött. A szultán Jeruzsálemről s még néhány városról lemondott. Frigyes Jeruzsálemben sajátkezüleg királylyá koronázta magát s azután visszatért hazájába.

A pápaság Olaszország s a német római császárság nyílt háborút folytatott egymás ellen; Magyarországot a mongolok tették tönkre, a latin császárságban pedig folyton viszály uralkodott. Hiába kísértette meg IV. Incze a szentföld iránti lelkesedést újra fölkelteni, nem sikerült. A lyoni zsinat (1245.) négy évi békét határozott s a pápaságra adót vetett.

Bele volt már fáradva nyugat a véget nem érő fegyveres zarándoklásba. Csak a francia lovagokban pezsdült fel a hit iránt való régi buzgóság és szent kriályuk IX. Lajos vezetése alatt ki egy súlyos betegsége alatt tett fogadását teljesítette, eme, mondjuk hetedik hadjárattal, 1248-ban Cyprusban telelve a következő évben egyiptomban szállottak ki. A szerencse kedvezett, csakhamar elfoglalták Damiettet, de ezután a kiáradt Nilus által előttük legyőzhetetlen ellenségként. A király fogságba esvén, csak Damiett átengedése és tetemes pénzösszeg árán mehetett serege romjaival Palestinába; 1245-ben visszatért hazájába, miután Akkont és más partivárosokat megerősített. Mikor 1270-ben Tunisba vitorlázott, hogy a szentföldön uralkodó mohamedánok erejét megtörje, járvány áldozata lett ő is, seregének nagy része is.

(Folyt. köv.)

kisértetek táborát ütnek körültek, emeld szemeidet az égre, imádkozz, harcolj és győzz!

Később családot alapítsz. Elbeszéled életed történetét tieidnek; lehet, hogy beszélni fogsz rólam is. Őket talán nem érdekli majd az ismeretlen, de emlékedben a mult megelevenedik, s az emlékezés édes lesz neked.

És végre eljössz a viszontlátásra! Hiszem, Istenem megengedi nekem, ha üt az óra, hogy ott lehessenek a kapunál, téged kitárt karokkal várva. Oh kedvesem, mily gyönyörűség leend soha el nem vállalni többé!

De most válnunk kell. Barátokra lelsz majd a világban, de úgy szeretni senki többé nem fog a hogy én szerettelek, — Isten oltalmazzon téged! Kedvesem, áldásom reád! Kedvesem, emlékezz reám! Emlékezz, hogy a Jézusé vagy, Istené vagy mindörökre, emlékezz! Isten veled!

Kedvesem légy boldog!

Ilonád.

Édes Péterem!

Én vagyok. Oh, kérlek szépen olvasd végig leveletem. Meghalok, nem fárasztalak immár sokáig. Nem tudom mi idegeníthetett el téged, töllem. Szerettük egymást. Egyszer csak szó nélkül elhagyta. Nem vádollok, de iszonyuan szenvedtem

eljárásod miatt. Most a sir szélén, szükségét érzem bocsánatodnak.

Édes testvérem, bocsáss meg nekem, ha vétkeztem volna ellened; hisz sokszor tudatlanul és akaratlanul okozuak szenvedést valakinek. Ne vond meg e kegyet tőlem édes testvérem, nyugodtabban hagyom el a földet. A haldokló kívánsága szent, én térdeimen könyörgök hozzád, hallgass meg!

Testvéred

Ilona.

Egyetlen Barátom!

Még látok. De olyan vagyok mint a kialvó láng, mely még egyet egyet lobban. Itt ülök szemben a lenyugvó nappal. Mire lenyugszik, én is elpihenek örökre. Köszönöm leveledet, szívemre teszik majd, ha a koporsóban leszek. Ne sirj! Péter nem válaszolt. Oh, a keményszivű nem bocsátott meg nekem; nem tudom mit vétettem ellene. Istenem mily kegyetlenség meg nem könyörölni egy szegény haldoklón!

Tekintetem homályosodik. Még egyszer Isten veled kedvesem, a viszontlátásra, ott fenn...

(Bardocz.)

Francziából: *Molnár Imréné.*

Jövel Jézusom.

Büszke palota márvány terme
Fényes, mulató néppel telve,
Folyik a szó kártyáról, lóról,
No meg híres nő színjátszókról —
Ennyit tudnak ők a világról.

A teremben tündér fény árad,
Puha szőnyegbe süpped lábad.
Lángol a kandalló hasábja,
Dus terhét az asztal kínálja,
Kinek mit kíván szeme, szája.

Jön a sok drága étel sorba —
Két anyyinak is elég volna.

Csillog a bornak habzó gyöngye...
Itt nincs a szemnek omló könnye,
Nem szur a földnek fagyos göröngye.

Odakünn a zuzmarás éjben,
A büszke palota tövében
Egy koldus, végképp elcsigázva
Lerogyott, már nem bírta lába,
Egy falatot nem evett máma.

Jézusom, kit talán nem várnak
Lakói e büszke palotának, —
Kik az életnek terhét hordják,
Vad viharok üzik, sodorják,
Jövel, vedd fel ezeknek sorsát!!

G. Diószeghy Mór.

Hazai krónika.

— 1904. decz 15. —

Országgyűlés. Deczember 13-ra hivatta össze Gróf Tisza István a képviselőházat. Szerencsétlen napra esett, a 13-as számhoz kötött babona itt az egyszer bevált. Mindkét fél, már t. i. a kormány és az egyesült ellenzék erősen készült erre a napra. A kormány előkészületeket tett, hogy ha szükség a rendetlenkedő képviselőket eltávolitassa és e végből 40 markos teremőrt állított be. Az elnöki emelvényt eltorlaszolta. Az ellenzék is elhatározta, hogy az erőszakra erőszakkal felel. Decz. 13-án reggel 9 órakor az egyesült ellenzék az új párt helyiségéből testületileg vonult fel a képviselő házba. A ház előtt egy rendőr tisztviselő állott és felszólította a képviselőket, hogy páronkint menjenek be. Erre megragadták a rendőr tisztviselőt és kegyetlenül elpáholták. A mint beértek a terembe és látták a berendelt szolgálát itt is ott is, felszólították, hogy takarodjanak ki. Azok nem engedelmestek. Akkor neki estek ezeknek és a mit elől, hátul kaptak, azzal ütni kezdték őket. Az elnöki emelvény bevétele valóságos ostrommal járt, mert azt korláttal vették körül erre az alkalomra. A korlátokat lerombolták és az elnöki széket összetörték. Alig 15 perc alatt ki volt verve a teremből a 40 teremszolga, a sebesülteket a mentők vitték el. Ezután összetörték az összes miniszteri székeket.

Tisza és gárdája éppen a nagy rombolás közepette nyitott be a terembe. Elsápadt a látottakon. Csipős szavakkal fogadták, úgy, hogy

KUROKI, japán tábornok

jobbnak látta vissza vonulni. Késő délutánig még ott volt az ellenzék, mert attól tartott, hogy a kormány hirtelen bevonul és gyűlést tart. Azonban gyűlés nem volt.

Decz. 14-én újból összejött a képviselőház. De most már reggel hat órakor mentek fel az ellenzéki képviselők, mert híre járt, hogy Tisza reggel 7 órakor akarja a gyűlést megtartani. Ez alkalommal az ellenzék ismét megszállotta az elnöki emelvényt. Célja csupán az volt, hogy Perczelt ne engedje az elnöki széke. El is érte a cél, mert Perczel helyett Jakabffy alelnök

vezette a gyűlést. Mikor a terem megtisztult Perczeltől és a szolgálaktól, nyugodtan nyithatta meg az elnök az ülést. Elsőbben felolvasták a királyi levelet, melyben Ő Felsége megnyitja az új ülésnapot. Azután megállapították a másnapi ülés napi rendjét és legnagyobb rendben eloszlottak.

Ennél viharosabb napok nem voltak a magyar képviselőházban. Hogy ezután mi fog történni: azt a körülmények határozzák meg.

Világkrónika.

Japán-orosz háború. Port-Artur ostrománál a japánok ismét egy fontos eredményt értek el. Ugyanis a 203 magas erődről, melyet a múlt heteken bevettek, összelövöldözték a kikötőben levő összes orosz hadihajókat. Csupán a Sz Sebastopol nevű orosz hadihajó van még épségben, mely a kikötő egy félreeső szegletében meghúzódott. Az oroszoknak tehát már nincs hadihajójuk keleten.

Togó japán tengernagy most felszabadult és harcra készen várja a balti tengeri hajóhadat. Hire jár annak is, hogy ilyen körülmények között a balti flottát visszahívják.

Mukden körül a szárazföldi csapatok között csak kisebb előcsatározás folyt. Az orosz hadsereg most 400 ezer emberből áll. Ebből 40 ezer lovasság.

Egyházi élet.

Téli esték. Udvarhelymegyében alig van község, hol a nép felvilágosítása, előrehaladása érdekében változatosabb estélyek tartatnának mint Alsó-Siménfalván. A téli időszak beálltával, már a múlt hónap 27-én kezdetét vette ez estélyek tartása, s fokozatosan eltart egész a tavasz beálltáig. E hó 4-én volt a második összejövetel, melyen egyházas irányu felolvasást tartott *Szász* Károly ref. lelkész. Dr. *Siró* Zsigmond sz.-kereszturi ezredorvos idevonatkozó bibliai helyek felolvasása után az ember teremtéséről és emberi szervezetről tartott szabad előadást. Dr. *Elekes* Dénes helybeli születésű, jelenleg sz.-kereszturi joggyakornok a jogi törvényeknek a közönséges életben előforduló legegyszerűbb részéről tartott szabad előadást, s közben egy legény és egy leány szavalata után *Szász* Ferencz áll. ig. tanító tartott szintén szabad előadást a gazdasági élet teréről. Ez a kérdés, a mely a megkezdett uton és irányban folytatódni fog. Isten segedelmével minden vasárnap este 6—8 óráig annyi változattal, hogy egyházas irányu felolvasást felváltva *Sándor* Géza unit. lelkész is fog tartani. A helyiség, ahol ez összejövetelek tartatnak, az »ifjusági egyesület otthona«, mely nagyságánál fogva igen alkalmas e célra, s ennek tulajdonítható, hogy szinte nagyobb közönség gyűlt össze, mint a templomba. Isten adjon erőt a munkásoknak, s bölcs belátást a közönségnek, hogy az ott hallott eszméket ugy szellemi mint anyagi téren, maga javára hasznosítsa. Alsó-Siménfalva, 1904. decz. 5. *Szász* Károly ref. pap.

Templomavatás. Lélekemelő, magasztos, szép ünnepélynek voltak részesei a magyarvalkói atyánkfiai. A 800 éves odon templomot a nyár és az ősz folyamán megújították s kijavították s az így megújított templomnak e hó 4-én volt a felavatása. A fülbemászó csengésű harangok bugása elhatott a legutolsó kunyhókba is, mert csakhamar zsufolásig telve a tágas, szép templom, ugyannyira, hogy sokaknak állani kellett. Nemsokára megérkeztek az ünnepi istentiszteletet végző személyiségek. Az ünnepi istentisztelet *Mezey* Mihály damosi énekvezér, ki ez alkalomra felkérte, orgonajátékával a XCII. dics. »Jövel szentlélek«-kel kezdődött, melyet a gyülekezet fennállva hallgatott végig. Majd a XC. zsoltárt énekelte a gyülekezet, melynek elhangzása után megjelent a szószéken *G. Mihálcz* Ákos helybeli lelkész a szivből fakadó s szivhez szóló gyönyörű szép alkalmi imát mondott. Ezután a helybeli dalkör *Fábián* József kántor vezetésével egész szabatosan s igen

szépen énekelt egy alkalmi éneket. Most következett az ünnepély fénypontja. *Kovács* József kalota-szentkirályi lelkész alkalmi beszéde. Alapigéül királyok I. könyve, VIII. 27. v.-t vette fel. Szólt a vallásosságról, az egyház iránti munkaszeretetről, az áldozatkészségről oly meggyőzően, akkora lelkesültséggel, hogy nem egy hívő szemében csillogott a magasztosult meghatottság könnye s általában az egész gyülekezetre mély hatást gyakorolt a nagy szabású beszéd, Berkesztő imádság után a gyülekezet énekével véget ért az ünnepélyes istentisztelet s az m.-valkói atyánkfiai gazdag lelkitáplálékkal megelégedetten s szivükben e kedves nap kitörülhetetlen emlékével távoztak — otthonukba. A hivek férfi serege élén a presbyteriummal a parochián is megjelentek, hol köszönetüket fejezték ki szeretett lelkipásztoruknak fáradhatatlan buzgalmaért. Igen helyes cselekedet volt ez a hivek részéről, mert a magyarság e végállomásán lankadatlan kitartással s teljes odaadással — bár zajtalanul — teljesítik ugy *G. Mihálcz* Á. lelkész, mint *Fábián* József kántor egymással karöltve, fenséges kötelességüket. Isten áldása kísérje további munkálkodásukat is.

M. y.

Vallásos estély. Az érkávási ev. ref. egyházban deczember 11-én tartatott az első vallásos estély, melyen a kicsiny egyház majdnem minden tagja megjelent. A közönség elénekelte a XCIII-ik dicséret két versét. »Leborulok« czimmel gyermek imát mondott *Szentesi* Máli, elemi VI-ik osztályos tanuló, felolvasott *Mátéfi* János állami tanító »Legjobb orvosság« czimmel egy népies, vallás-erkölcsi tartalommal bíró rajzot. *G. Diószeghi* Erzsike elszavalta *Endrődi* Sándornak »Leborulsz a sirra« című költeményét, ezután következett *G. Diószeghi* Mór ref. lelkész felolvasása, amelyben egy elzüllött ember sorsa volt megírva, akit kis gyermekének gügyögése jó utra térít. Majd *Kovács* Boriska szavalta *Várad* Antalnak »Melyiket?« című költeményét. Ezután »Hálaadó szót« című gyermek imát mondott *Bereczki* Ferencz elemi V-ik oszt. tanuló. Berkesztette az estélyt a XLII-ik zsoltárnak a közönség által való eléneklése.

Egyházi estély. A székeiyudvarhelyi ev. ref. egyház decz. 11-én, d. u. 5 órakor az ev. ref. kollegium tornacsarnokában, tartotta második egyházi estélyét. A rendezők a következő érdekes műsort állították össze: 1. A gyülekezet éneke: Mint a szép hives patakra. (Solt. XLII. 1. vers.) 2. Elnöki megnyitó. 3. Szavalt: *Loschdorfer* Emilia. 4. Felolvasás: Goethe Fausztja, protestáns szempontból. Tartotta *Nosz* Gusztáv főreálisk. tanár. 5. Énekelt: *Hermanu* Helén. Cziterán kíséerte *Baku* Kata. 6. Szavalt: *Molnár* József VIII. o. t. 7. Zárszó. 8. Éned: Áld meg Ur Isten... Énekelte a gyülekezet. Belépés ingyenes volt. kegyes adományokból a ref. leányiskolai szegény gyermekek felsegélyezésére 12 k. 84 f gyűlt be. Rendezők *Darvai* Vilma és *Kibédi* Zsigmondné voltak.

Kegyesség útja.

A csufolódó katonatisztek.

Két fiatal katonatiszt együtt utazott egy református pappal. Az ut hosszú voltát beszélgetéssel próbálták rövidíteni. Beszéd közben a két bajtárs — mert a velők utazó ember foglalkozását semmi el nem árulta — ráterelték a fonalat a hit dolgaira is. Hitetlenek lévén a leggyalázóbb kifejezésekkel illeték a vallást és annak az ember életére való haszontalan voltát. A pap igen ügyesen nem vette fel a harcot a két világgfival, hanem társalgásközben egy hirtelen való fordulat-tal a katonai dolgokra tért át. És itt egyik ügyetlenséget a másik után követte el, úgy, hogy a tisztek neu tudták visszafojtani mosolygásukat és majd hangos nevetésre fakadtak. Lássák az urak — így szólott a pap — csak ezt akartam. Önök katonák lévén, a vallás bírálatába bocsátkoztak, mi nem mesterségük. Én pap létemre bátorkodtam a katonaságról beszélni — és nem tudtam róla. És ime ez épp oly visszásnak tünt fel önök előtt, mint az önök beszéde előttem. A két tiszt megszégyenülten kért bocsánatot és pirulva ismerte be járatlanságát.

Tudatlanságból sok ember öltözik a hitetlenség köntösébe, hogy tetszelegjen hiúságának. Ettől örizkedni fő köelességünk.

A predikációt hallgató török.

Egy magasrangu török fiát taníttatni elküldötte Angliába. A felső iskolákat járó ifju Londonban diák társai biztatására ment egyszer a református templomba is, hol Angolország leg-hiresebb papja predikált. Az ifju nem szalasztott egy szót sem a predikációból és miután bevégeződött az istenitiztelet, barátai észrevették, hogy vendégük szemei könnyesek. Megkérdezték: mi bántja? Oh, — felelt az ifju — siratom nemzetem nyomoruságát és a keresztyének hálátlanságát, mert, ha e predikációt nálunk, Damaskusban hallották volna, sok ezerezen tértek volna meg.

Hányszor vagyunk hálátlanok a megtérésre való felhívás drága kegyelem ajándékaival szemben?

(Feketelak.)

Osváth Lajos.

Mai képünkhöz.

A »Vasárnap« olvasóinak ez alkalommal *Kuroki* japán tábornokot, az I-só japán hadsereg parancsnokát mutatjuk be. Kuroki volt az első a japán tábornokok között, ki felvette a harcot az oroszokkal, mindjárt a háboru kezdetén. Már eddig is nem egy fényes győzelem fűződik a nevéhez. Liaojágnál is kicsibe mult, hogy el nem vágta Kuropatkin visszavonulásának útját. Jelenleg *Mukden* körül táborozik, a japán jobb szárnynak a vezére. Egyike a legképzettebb japán tábornokoknak.

Vegyes hírek.

Tájékozásul. Változás fog beállani a »Vasárnap« 1905. évi előfizetési díjainak kezelésében. Kiadónk telemes, sok dolgára való tekintettel az előfizetési pénzeket, legnagyobb sajnálatára, tovább nem kezelheti. Helyette lapunk felelős szerkesztője: **Vajda Ferencs fogja kezelni az előfizetési díjakat is.** Így tehát az 1905. évi előfizetési díjak e következő czim alatt küldendők be: **„Vasárnap“ szerkesztősége. Székelyudvarhely. Ref. papi lakás. A folyó évre eső díjak azonban még a régi czimre Becsek D. Fia könyvnyomdájába küldendők: Árpád-utca 3. sz.**

Karácsony és a posta. A postaigazgatóság mint minden évben, úgy most is arra figyelmezteti a csomagot feladó közönséget, hogy a postai szabályokat a saját érdekében is megtartsa. A szabályok ezek: Pénzt, ékszert más tárgyakkal egybecsomagolni nem szabad. Csomagolásra faládát, kosarat, vásznat vagy erős papirost használjanak, zsineggel átkössék a zsinetet lepecsételjék. A czimzés helyességére kiváló gonddal törekedjenek. A czimet lehetőleg a borítékra írják, vagy fatáblácskára, mely azonban erősen legyen a csomaghoz kötve. Igen fontos az, hogy a feladó nevét és lakását, valamint a czimzett nevét és lakását jelző papirlap a csomag belsejében helyet találjon, hogy a csomag visszaküldhető, vagy akkor is kézbesíthető legyen, ha a csomagról a czimirat elvesz. A csomag tartalmát szabatosan meg kell jelölni. különösen ama Budapestre czimzett küldeményeknél, melyekben fogyasztási adó alá eső élelmiszer van. Aki a csomagját a szabályoknak megfelelőleg állítja össze és adja fel, az nyugodt lehet, hogy küldeménye a czimzett kezébe jut vagy hogy visszakapja.

Az iparosok védelmére. A kereskedelemügyi miniszter legutóbbi határozata értelmében: Engedélyhez kötött iparnak üzletvezető mellett való gyakorlása csak akkor engedhető meg, ha az engedélyt kérő személy, mint szakszerűen képzett iparos önmaga is jogosult volna az illető ipart gyakorolni; azonban ilyen iparoknak üzletvezető mellett való gyakorlása oly esetekben, a midőn az üzletvezető a főnök szakszerű képzettségének hiányát van hivatva pótolni, meg nem engedhető.

A jövő év időjárása. A nép fiainak és leányainak sajtáságos eszközei s módjai vannak a várható időjárás tanulmányozására. Nehéz lenne ezeket a tudományos kutatás eredményeivel összhangzásba hozni, de ezek az egyszerű emberek a kik életük nagy részét a »természet ölén« töltik el, kétségkívül olyan megfigyeléseket tehetnek, amelyek alapján mindenesetre megkoczkáztathat-

ják összevetőleges jóslásaikat. A többek közt a derék juhászberek egész határozottsággal állítják, hogy a karácsonyt megelőző tizenkét nap biztos irányításul szolgálhat a következő év időjárására. Így amilyen az idő december 13-án, vagyis Lucza napján, olyan lesz a januárius; a milyen december 14-ike, olyan lesz februárius stb, Tessék figyelemmel kísérni, hátha ez a jóási módszer beválik.

Tüz martalékává lett iskola. Küsmöd községben az elemi iskola f. hó 3-án leégett. A dühöngő elem az iskolát az összes berendezésével együtt teljesen 2900 korona értékben elpusztította. Fülöp Árpád tanítónak 200 korona értékű harmoniuma és vezérkönyvei 60 korona értékben lettek semmivé. A tűz gondatlanságból, a kályhából kihullott parázból keletkezett.

A lóhus diadala. Párizsban, ahol talán a legtöbb lóhust fogyasztják, e hónap 18-án nyitják meg az új lóvágóhidat. A lóvágóhid, amely 5000 négyszög méter területen épült, nem fog munka nélkül szükkölni, mert Párizsban évenként 35-000-nél több lovat, szamarat és öszvért vágnak le. A vágóhid főudvarán Decroix állatorvosnak a mellszobra fog állni, ő volt a lóhus legielkesőbb apostola, neki köszönhető, hogy Franciaországban ma annyira elterjedt a lóhus evés. A vágóhid ünnepélyes megnyitása a földmivelésügyi miniszter jelenlétében történik és nagy bankettel lesz kapcsolatos, amelyen természetesen a lóhus lesz a legfőbb és legelőkelőbb fogás.

Csalás hamis pénzzel. Furfangos csaló került Budapesten a rendőrség kezébe Vad Antal géplakatos személyében. Vad a minap egy szarvasi korcsmában megismerkedet Blaskó András szarvasi asztalossal, akinek nagy titokban megsugta, hogy van a fővárosban egy ur, aki 300 koronáért ezer koronát érő hamis pénzt ad. Addig beszélt az asztalosnak, amíg az beleegyezett, hogy Budapestre utazzanak. A pályaudvaron már két ur várta őket. Ezek elvitték Blaskót egy korcsmába, ahol leittatták, elvették háromszáz koronáját és megszöktek. Csak Vad maradt mellette. Ő is elakart illanni, azonban Blaskó gyanakodni kezdett, lármát csapott, amire Vad futásnak eredt. Azonban elfogták és a rendőrség letartóztatta. Vad a rendőrségen kijelentette, hogy csalótársait nem ismeri. A rendőrség folytatja a nyomozást.

Uj találmány. Fodter amerikai mérnök olyan masinát állított össze, hogy a telefon beszélgetésnél, az illető beszélgetők nemcsak egymás hangját hallják, de láthatják is egymást. Így nem sokára megérhetjük, hogy az Amerikába kivándorlókat telefon úján meg is láthatjuk.

Aki háromszor akasztotta fel magát. Grósz József komádi lakósnak nem valami kedves lehetett az élete, mert háromszor akart megválni tőle. Legelőször fiatal korában akasztotta fel magát, de nem ért el semmi cél, mert még idejekorán levágták a kötélről. Másodszer két évvel ezelőtt követett el öngyilkossági kísérletet, eredmény nélkül. Az öreg Grósz a napokban 85 éves korában ismét felakasztotta magát s most el is érte vele célját, mert meghalt.

Helyreigazítás. A »Gyilkosság Maros-Tordában« című hirrovatban szó esett Koronkáról is. Az igazság kedvéért meg kell jegyezni, hogy a verekedés nem a korcsmában, hanem a tánczban volt. Nem is koronkai csinálta, hanem egy szomszéd falusi S nevezett Kiss József ma már egészen jobban van Községünkben régebb voltak verekedések, de az idén — ezt kivéve — nem volt. — Kovács László ref. lelkész.

Közgazdaság.

A gyümölcsfaterenyésztés országos rendezése
Az 1894. évi XII. t.-cikk kimondotta, hogy minden községben községi faiskola létesítendő. Ámde ez a törvény nem volt végrehajtható, nemcsak azért, mert nagy terhet rótt a községre, hanem még inkább azért, hogy nem volt szakember kezében és ámbár az állam sokat áldozott a községi faiskolákra, csemetékkel támogatta és ámbár sok vármegye, nemkülönben az érdekelt községek szintén sok áldozatot hoztak, a községi faiskolákat a szakszerű gondozás hiánya miatt többnyire burján borította vagy legföljebb kapásnövényekkel hasznosították a területet, ám sok helyen a faiskolákat a nép szegénysége miatt nem is lehetett létesíteni. Ezek a szomorú tapasztalatok arra bírták Tallián földmivelésügyi minisztert, hogy más alapon oldassék meg a gyümölcsfaterenyésztés rendezésének országos érdekű kérdése, azért megbizta Molnár István gyümölcsészeti kormánybiztost, hogy a jelzett törvényt aként dolgozza át, hogy a községi faiskolák helyett járási faiskolák állítsanak, melyek egy szakember gondjaira bízhatnak. Az így 20—40 község által fentartott járási faiskola, a hozzájárulás arányában látná el azon vidéket, legmegfelelőbb gyümölcsfa-anyaggal. Ugyanis a mai 60 millió gyümölcsfát legalább tizszeresére kell emelnünk, hogy hazánk számbavehető gyümölcsstermelő állam legyen. A javaslatban nagyobb és népesebb városoknak föl van tartva a jog, hogy önállóan, de szakértő kezébe adott gyümölcsfatermelő-iskolát tarthassanak fönn. A javaslat már közel van befejezéséhez s azt a földmivelésügyi miniszter mielőbb benyújtja a törvényhozásnak.

Gabona piac Budapest.

decz. 15.

Buza: . . .	50 kilónkint	10 k. 10 f. — 10 k. 40 f.
Rozs: . . .	»	7 k. 45 f. — 7 k. 65 f.
Árpa: . . .	»	7 k. 10 f. — 7 k. 40 f.
Törökbuza: »	»	7 k. 70 f. — 7 k. 85 f.
Zab: . . .	»	6 k. 90 f. — 7 k. 36 f.
Repce . . .	»	11 k. 25 f. — 11 k. 50 f.

